

4.1.1961 Tarihli ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile 21.1.1983 Tarihli ve 2791 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 12.12.1984 Sayı : 18603 Mükerrer)

Kanun No.
3094

Kabul tarihi :
4 . 12 . 1984

MADDE 1. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 205 sayılı Kanunla eklenen ve 2791 sayılı Kanunla değişik geçici 11 inci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yeniden değerlendirme

Geçici Madde 11. — Bilanço esasına göre defter tutan Gelir ve Kurumlar Vergisi mükellefleri (imtiyazlı şirketler ve dar mükellefler hariç; kolektif, adi komandit ve adi şirketler dahil) bilançolarına dahil amortisman tabi iktisadî kıymetleri ve bu kıymetler üzerinden ayrılmış olup bilançolarının pasifinde gösterilen amortismanları, her hesap dönemi sonu itibariyle aşağıdaki şartlarla yeniden değerleyebilirler. Şu kadar ki, İktisadî Devlet Teşekküllerinin yeniden değerlendirme yapmaları zorunludur.

1. Değeri 5 000 lirayı geçmeyen iktisadî kıymetler, iktisadî kıymetlerin maliyet bedellerine eklenmiş bulunan kur farkları, sinema filmleri, alameti farika hakları, peştemallıklar, özel maliyet bedelleri, ilk tesis ve taazuv giderleri, organizasyon, etüt ve arama giderleri ile mahiyetleri ve amortisman süre ve tarzları itibariyle bunlara benzeyen sair aktif kıymetler yeniden değerlendirme kapsamına girmezler.

2. Bilançonun aktifine dahil iktisadî kıymetler ve bu kıymetler için geçmiş yıllarda ayrılmış olan amortismanlar, yeniden değerlemenin yapılacağı yıla ait oran ile çarpılmak suretiyle yeniden değerlendirilir.

Kendilerine özel hesap dönemi tayin olunan mükellefler için, özel hesap döneminin başladığı takvim yılına ait oran esas alınır.

3. Yeniden değerlendirme neticesinde doğacak değer artışı, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilir.

Değer artışı, amortisman tabi iktisadî kıymetlerin yeniden değerlemesinden önceki net bilanço aktif değerlerinin, bu kıymetlere yeniden değerlendirme oranının tatbikinden sonra bulunacak net bilanço aktif değerlerinden indirilmesi suretiyle bulunur.

Net bilanço aktif değeri, iktisadî kıymetlerin bilançonun aktifinde yazılı değerlerinden, pasifte yazılı amortismanın tanzili suretiyle bulunan miktarı ifade eder.

Bu değerlerin tespitinde, 320 nci maddenin son fıkrasına göre ayrılmış sayılan amortismanlar da fiilen ayrılmış kabul edilir.

4. a) Bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükellefleri (Kollektif, adi komandit ve adi şirketler dahil) bilançolarını yeniden değerlemeleri halinde, değer artışını pasifte özel bir fon hesabında tutarlar ve iktisadî kıymetlerin değerlemeden önceki değerleri üzerinden amortisman ayırmaya devam ederler.

b) Kurumlar Vergisi mükellefleri, pasifte özel bir fon hesabında gösterilen değer artışının tamamını sermayelerine ilave edebilirler. Bu suretle sermayeye eklenen değer artışları, ortaklar tarafından işletmeye ilave edilmiş kıymetler olarak kabul edilir. Değerleme yapılan kuruma iştirak eden işletmelerin aktifinde bu nedenle meydana gelen artışlar ise pasifte özel bir karşılık hesabında gösterilir ve bu karşılık sermayenin cüzü addolunur. Karşılık hesabında gösterilen değer artışı kurumlar tarafından sermayeye eklenebilir. Bu işlemler kâr dağıtımını sayılmaz.

Amortisman tabi sabit kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutan kurumlar, yeniden değerlemenin yapıldığı hesap döneminden itibaren sabit kıymetlerini yeni değerleri üzerinden itfa ederler. Şu kadar ki bina, arsa ve araziler yeniden değerlemeden önceki kıymetleri üzerinden amortisman tabi tutulur.

5. Bankalar, yeniden değerlendirme neticesinde doğacak değer artışlarını, nakit karşılığı hisse senedi ihracı suretiyle sermaye artırımına gidilmesi ve taahhüt edilen pay bedellerinin ödenmesi şartıyla sermayelerine ekleyebilirler. Ancak, her yıl sermayeye eklenecek değer artışı, taahhüt edilen pay bedellerinin ödenen kısmına isabet eden miktarı aşamaz.

5.11.1981 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar sermayelerini artıran bankaların, söz konusu sermaye artırımları ile ödenen pay bedelleri, bu bent uyarınca nakit karşılığı yapılmış sermaye artırımını olarak kabul ve ödenen pay bedellerine tekabül eden değer artışları sermayeye ilave edilir.

6. Bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında tutulan değer artışları, Türk Ticaret Kanununun 422 nci maddesinin uygulamasında ödenmiş sermaye, Bankalar Kanununun uygulamasında ise ihtiyat addolunur.

7. Değer artış fonu, sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, bu işlemin yapıldığı dönemin kazancı sayılarak vergiye tabi tutulur.

8. Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadî kıymetlerin her birine isabet eden değer artışları ile bunların hesap şekilleri amortisman kayıtlarında müfredatlı olarak gösterilir.

9. Yeniden değerlemeye tabi tutulan iktisadî kıymetlerin satışı halinde, bunlara isabet eden değer artışları aynen amortismanlar gibi muameleye tabi tutulur.

10. Her hesap dönemi sonu itibarıyla yapılacak değerlemede esas alınacak yeniden değerlendirme oranı yeniden değerlendirme yapılacak yılın ekim ayında (Ekim ayı dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre Devlet İstatistik Enstitüsünün Toptan Eşya Fiyatları Genel İndeksinde meydana gelen ortalama fiyat artışından yüzde on (% 10) indirildikten sonra kalan kısımdır.

Bu oran Maliye ve Gümrük Bakanlığınca her yıl aralık ayının 15 inci gününe kadar Resmî Gazete ile ilan edilir. Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen oranın yüzde on (yüzde on dahil) ve daha aşağı olması halinde o yıl için yeniden değerlendirme yapılmaz.

11. Her yılın yeniden değerlendirme oranı ancak o yıla ait değerlemede nazara alınabilir. Yeniden değerlemenin herhangi bir yıl yapılmamasından veya değerlendirme oranının düşük uygulanmasından dolayı daha sonraki yıllar geçmiş dönemlere ilişkin yeniden değerlendirme yapılamaz.

12. Hesap dönemi içinde aktife giren amortismanına tabi iktisadî kıymetler için aktife girdiği dönem, yeniden değerlendirme yapılmaz.

Yeniden değerlemeye ilişkin diğer hususları tespit etmeye, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri için yukarıdaki esaslar dışına çıkan uygulamalar ile devir ve nevi değiştirmeleri önleyici düzenlemeler getirmeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 2. — 21.1.1983 tarihli ve 2791 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin (a) bendine aşağıdaki alt bent hükmü eklenmiştir.

Teminat olarak verilen bu hisse senetlerinin intifa hakkı, ikraz anlaşması çerçevesinde Hazine fonlarından verilmiş bulunan borç tamamen geri ödeninceye kadar Hazineye aittir. Borç tamamen ödendikten sonra bu hisse senetleri Kuruma iade edilir.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
8	32	609
	33	664,715:723,731,773:776

I - Gerekçeli 224 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/634